

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASI
FOLKLOR İNSTİTUTU

FİRİDUN BƏY KÖÇƏRLİ:
şifahi və yazılı ədəbiyyat

BAKI – 2013

Fidan QASIMOVA
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

FİRİDUN BƏY KÖÇƏRLİNİN FOLKLORŞÜNASLIQ GÖRÜŞLƏRİ

Azərbaycan yazılı ədəbiyyatının tədqiqində və sistemləşdirilməsində, şifahi ədəbiyyatın isə toplanmasında və nəşrində müstəsna xidmətləri olan Firidun bəy Köçərli irsi hər zaman tədqiqatçıların böyük marağına səbəb olmuşdur. Onun bir ədəbiyyatşünas alim, yazıçı-publisist, tənqidçi və tərcüməçi kimi zəngin fəaliyyəti müxtəlif istiqamətlərdən araşdırılmış, bir sıra tədqiqatlar ərsəyə gəlmişdir.

Firidun bəy Köçərliyə yaradıcılıq diapazonu çox geniş olmuşdur. Onun həyat yoluna nəzər saldıqda, yaşadığı bir ömrü ancaq yaradıcılıqla, tədrislə, elmlə, maariflə keçirdiyinin şahidi oluruq. Uzun müddət müəllimlik fəaliyyəti ilə məşğul olmuş, “Vətən dili” dərsliyinin I hissəsinin (VII nəşr) yenidən işlənilməsində böyük xidmətlər göstərmişdir. Köçərliyə “Dan və buğda” əsəri “Vətən dili” dərsliyinə daxil edilmişdir. 23 yaşında olarkən gimnaziya müəllimi Firidun bəy Köçərli İrəvanda teatr tamaşası təşkil etmişdir (6). Bunlarla yanaşı F.Köçərliyə şifahi xalq ədəbiyyatı nümunələrinin toplanması, sistemləşdirilməsi və nəşrində əvəzsiz xidmətləri olmuşdur. Məhz bu baxımdan onun folklorşünaslıq fəaliyyəti araşdırılması vacib olan məsələlərdən biridir.

Bildiyimiz kimi xalqımıza məxsus şifahi xalq ədəbiyyatı nümunələri qədim tarixə, kökə malikdir. Müxtəlif tarixi şəraitlərdə formalaşmış, zaman keçdikcə bəzi dəyişikliklərə uğrayaraq nəsil-dən-nəslə ötürülən folklor nümunələri özündə xalqın mənəviyyatını, dünyagörüşünü, tarixini, arzu və istəklərini, mədəniyyətini birləşdirir. Folklorun əhəmiyyətini, xalqın həyatındakı

yerini dərindən dərk edən ədəbiyyatşünas alim məhz buna görə də zamanının mühüm hissəsini bu folklor nümunələrinin toplanması, sistemləşdirilməsi, nəşri işinə ayırmışdır. Bu əvəzsiz fəaliyyəti nəticəsində 1912-ci ildə “Balalara hədiyyə” kitabını nəşr etdirmişdir. “Balalara hədiyyə” adı altında verilməsinə baxmayaraq, müəllif bilirdi ki, bu kitabın nəşri balalarla yanaşı böyüklərin də diqqətini cəlb edəcək, folklorumuzun öyrənilib gələcək nəsillərə ötürülməsində mühüm mənbə olacaqdır. Bu, həqiqətən də, belə oldu, kitab kiçikdən tutmuş böyüyə kimi hamının nəzər diqqətini cəlb etməyi bacardı. Köçərliyə amalı balaların gələcəyində, dünyagörüşünün formalaşmasında əvəzsiz rol oynayan şifahi xalq ədəbiyyatının nağıl, atalar sözü, məsəllər, sayacı sözlər, yanıltmacların yaddan çıxmasının qarşısını almaq, onu gələcək nəsillərə ötürməkdir. Bununla da xalqın tarixini, dünənini, bu gününü yaşatmaq istəyini həyata keçirtməkdir.

Köçərli haqlı olaraq qeyd edir ki, öz millətini, xalqını, dilini sevən hər bir insan folklorunu qorunmalı, onun itib-batmasına razı olmamalıdır. Gələcək nəsillərə bir miras kimi ötürülən şifahi xalq yaradıcılığı nümunələri balaların düzgün tərbiyəsində, təlimində böyük rol oynayacaqdır. Folklor nümunələrinin unudulması təhlükəsindən ehtiyat edən böyük maarifpərvər bunu aradan qaldırmaq üçün folklorumuzu toplamağa başlamışdır. “Balalara hədiyyə” kitabının əvvəlində müəllif bu nəşrdəki məqsədini belə açıqlamışdır: “Keçmişdə şən və qüvvət sahibi olan türk (azərbaycanlı) milləti öz məişətinə, ayin və adətinə dair yaratdığı qısım-qısım nağıl və hekayələr gözəl mənzumə və əbyatlar, hikmətamiz məsəllər, atalar sözləri, nazik mənalı müəmma və tapmacalar, balalar qəlbi açan düzgülər və yanıltmaclar, heyvanat qisminə məxsus sayacı sözləri mürur ilə xatirələrdən çıxıbdır və bu halda unudulmaqdadır. O millət ki, öz tarixini, dolanacağını, Vətənini və dilini sevir – bu qism əsərləri kəmalı

şövq və diqqətlə cəm edib ziqiymət sərmayə kimi saxlayır və balalarının ilk təlim və tərbiyəsi onları öyrətməklə başlayır” (4, 3).

Vətən, xalq və dil bir çox maarifpərvər ziyalılar kimi F.Köçərliyə də daima narahat edən məsələlərdən olmuşdur. O, dil deyəndə hər cür bayağı, dəbdəbəli, yad ünsürlərlə dolu olan dili yox, analarımızın bizə laylay dediyi, folklorumuzdakı şirinliyi, sadəliyi qoruyub saxlayan dili təbliğ etmiş, öz şair və yazıçı dostlarına, ziyalılara dilimizi korlamaqdan qaçmağı, onu həmişə təmiz saxlamağı məsləhət görmüşdür: “Millətini sevən, onun mənəvi diriliyinə çalışan, tərəqqisi yolunda əmək sərf edən yazıcılarımızdan, ədiblərimizdən və şairlərimizdən çox-çox təvəqqe edirik ki, dillərini asanlaşdırsınlar, ana dilindən uzaq düşməsinlər, meymunluqdan əl çəksinlər, fikirlərini açıq və sadə dildə yazsınlar, ta ki, onların yazdıqlarını oxuyan anlasın, düşünsün və ayılsın. Ancaq bu yolla yazan ilə oxuyanın arasında dostluq, ittifaq və birlik əmələ gələ bilər” (5, 295).

Folklorun xalqın həyat tərzini, dünyaya fəlsəfi-estetik baxışlarını, adət-ənənələrini, dilini və ruhunu özündə aydın şəkildə əks etdirdiyi artıq məlumdur. Bunu nəzərə alan müəllif kitabdakı folklor materiallarının, ayrı-ayrı şairlərin əsərlərindən verdiyi nümunələrin və tərcümələrin məhz balaların gözəl ruhda böyüməsinə, düzgün tərbiyəsinə mühüm təsir edəcəyinə əminliyini bildirir: “Məcmuəyə daxil olan ancaq “Tülkü və üzüm” təmsili ruscadan tərcümə olunubdur. Mütərcim Eynəlibəy Sultanov öz dilimizin şivəsini itirməyibdir. Möhtərəm şairimiz Abbasəğa Nazirin və mərhum Mustafa ağa Arifin və Mehdiqulu xan Vəfanın bir neçə əsərləri dəxi məcmuədə dərc olunubdur ki, onların mənə cəhətcə balaların ruhuna gözəl təsiri ola bilər. Qasım bəy Zakirin təmsilat mənzuməsi millətimizin məişətindən götürülmüş və onun dili ilə söylənməmiş əsərlərdir...” (4, 3).

Uzun müddət pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olan F.Köçərli balaların diqqətini, maraq dairəsini folklorə yönəltməyin əhəmiyyətini öz sözləri ilə bir daha vurğulayırdı. O, folkloru cəmiyyətdə insanların tərbiyəsi, savadlanması üçün mühüm vasitələrdən hesab edirdi. Buna görə də kitaba mövzusunə görə daha tərbiyəvi, təsirli folklor nümunələrini daxil edən müəllif yazırdı: “Zənnimizcə, bu məcmuəni hər kəs oxusa – böyük, ya kiçik – onun qəlbi açılıb xəndan olacaqdır. Balalar şad olacaq bu səbəbə ki, onda dərc olunan əsərlərin cümləsi onların dünyəsindədir. Böyük adamların ürəklərinin açılmasına səbəb bu olacaqdır ki, onlar mütaliə əsanasında öz uşaqlıq vaxtlarını ixtiyarsız xatırlarına götürəcəklər. Bu isə, yəni qəlbi şad etmək, özlüyündə bir xidmətdir” (4, 3).

Görkəmli tədqiqatçı folklorun müxtəlif janrlarında - atalar sözü, məsəllər, tapmacalar, nağıllar, sayacı sözlər, düzgülər, laylalar, xalqın məişəti ilə bağlı sözlər, mərasim nəğmələri, yanılmaclar, müxtəlif uşaq oyunlarının az bir qismini də olsa “balalara hədiyyə” etməyi özünə dövlət qarşısında bir vətəndaş borcu saymışdır. Həqiqətən də, bu “hədiyyə” indi də balalar, böyüklər tərəfindən sevilə-sevilə oxunur.

F.Köçərlinin araşdırmaları əsasında tərtib edilmiş “Azərbaycan ədəbiyyatı” kitabının girişində Ruqiyyə Qənbərqızı onun ümumən ədəbiyyat sahəsindəki tədqiqatlarına toxunaraq öz fikirlərini söyləmişdir. O, Köçərlinin folklor sahəsindəki əməyini layiqincə qiymətləndirmiş və qeyd etmişdir ki, F.Köçərli ədəbiyyatı hər bir xalqın şən və əzəmətinə, tərəqqi və səadətinə bəis olan səbəblərdən biri hesab edib iki hissəyə ayırmışdır: şifahi və yazılı ədəbiyyat. O, folklor nümunələrinə “xalqın qiymətli mənəvi bədi sərəti kimi baxırdı”. Çünki ağızdan-ağıza söylənilən bu ədəbiyyat “hər bir millətin hal və şəninə və övzai-məişətinə müxtəss olub, onun dünya üzrə və növ yaşamasına şəhadət verir” (2, 27).

Ümumilikdə F.Köçərli folklorŐunas kimi bir növ Azərbaycan mədəniyyətinin inkiŐafında da misilsiz xidmətlər g st rmiŐdir. O bilirdi ki, ədəbiyyatın inkiŐafı Őifahi xalq ədəbiyyatından baŐlayır. Buna görə də folklorun toplanması, n Őri iŐindən yan ke m miŐ, bu sahədə xüsusi fəaliyyət g st rmiŐdir. F.Köçərlinin topladıđı folklor nümunələri o zamanlar müxtəlif mətbuat s hi-f l rində çap olunurdu. Onun çap etdirdiyi xalq yaradıcılıđı nümunələri sırasında «Balalara hədiyyə»dən əlavə «Sayaçı sözləri», «AŐıq Valeh» v  sairə də var idi. F.Köçərli xalq ədəbiyyatına, ədəbiyyatın mu yy n məsələlərinə dair yazdıđı məqalələrində çoxlu folklor nümunələri verirdi (1, 48). Bu da o zamana görə çox dođru bir hərəkət idi.  unki ayrıca çap etməyə imkan olmayan toplanmıŐ xalq ədəbiyyatı nümunələrini ədib bu yolla n Őr edib yaymıŐdır. F.Köçərli bütün qabaqcıl ziyalıların da diqqətini bu iŐ , folklorun toplanması iŐin  cəlb etmək istəyirdi.

1963-c  ildə F.Köçərlinin yaradıcılıđının bəzi nümunələri «Se ilmiŐ  s rl ri» adı altında n Őr edilmiŐdir. Kitaba daxil edilən «K   ril rin  vza v  əhvalı» adlı məqalə (1909) bir folklorŐunas alimin Őifahi xalq ədəbiyyatının bəzi janrları haqqında fikirlərini əks etdirir. Belə ki, araŐdırmada atalar sözləri, sayaçı sözlər, laylalar, bayatılar kimi folklor nümunələri sadə, müqayisəli, anlaŐıqlı tərzdə izah edilir. Məsələn, sayaçı sözlər haqqında danıŐan müəllif qeyd edir ki, «m Őhur sayaçı sözlərində ev heyvanları bir-bir zikr olunur və bu sözlərdə heyvanların c ml sindən ziyadə tərif v  tövsif olunan qoyun v  ke idir; o heyvanlardır ki, tərəkəmə xalqının diriliyi v  rahatlıđı onların varlıđına bađlıdır. Xüsusən gözəl və Őirin dil ilə qoyunun qisim-qisim si-f tl ri tərif olunur» (5, 229). Sayaçı sözlərini laylalarla müqayisəli Őekild  izah edən müəllif ananın Őirin dillə balasına layla  almasını xalqın qoyunu Őirin dillə  zizl m si ilə izah edir və

 lav  edir ki, laylada iŐl dil n «balam» sözünün yerinə sayaçı sözlərdə qoyun sahibi qoyunu «nənəm» kəlməsi ilə oxŐayır:

N n m, qoyunun qarası,
Qırxlıđı polad parası,
Yaz g n  d l m si,
Payızda g r m si.
QıŐ g n  qovurması.

N n m, o sa aq qoyun,
B r d n qaçaq qoyun,
Sənə yaman baxanın
G z n  pı aq, qoyun! (5, 230)

Bu maraqlı müqayisədən sonra t dqiqa çı atalar sözlərində qoyunçuluqla bađlı rast gəlinən nümunələrə nəzər salır və onların mənalarını izah edir: «Atalar s z n  gəldikdə, qoyundan hasil olan xeyir və b r k t  dair çox timsallar var. Necə ki, deyilibdir: «Qoyunun oldu əlli, adın oldu bəlli». Adı «bəlli» olmaq, yəni el v  oba i ində dövlət sarıdan Ő hr t tapıb, dillərdə adı s yl nm k deməkdir. «Qoyunun oldu yüz, gir i ində  z». Yəni yüz qoyundan o qədər dövlət və bərəkət yetiŐir ki, onun i in  girib  zm k olar. Qoyunsuz evləri babalarımız qurumuŐ çaya b nz dib, qoyunlu evləri qurulmuŐ yaya t Őbih ediblər. Sayaçı sözlərinin bir parasında qoyuna xitab n deyilir: «Yiy n sənin ucundan çıxıbdır k Ők , qoyun»; yainki: «Yiy n sənin ucundan gətirib gəlin, qoyun»; v  yainki: «Yiy n sənin ucundan bađlayıb k m r, qoyun». Söz yoxdur ki, k Ők  çıxmaq, gəlin gətirmək v  k m r bađlamaq dövlət niŐan sidir, varlılıq v  bolluq əlamətidir» (5, 230).

Ke miŐ  nəzər salan müəllif xalqın Novruz bayramından sonra havalar istil Ő n  yaxın yaylađa  z tutduđunu, burada olduqları müddətdə və ondan sonra yaratdıqları bayatıları xatırladır. K   vaxtı müəllifin dili ilə çox sadə və səmimi Őekild 

belə təsvir edilir: “Keçmişdə, iyirmi-otuz il bundan müqəddəm tərəkəmə xalqı Novruz bayramından sonra köçmək qeydinə düşüb, köç-döşə lazım olan əsəb və alət düzəldib hazırlamağa məşğul olurdu. Əkin-biçin ilə çəndən əlaqəsi yox idi. Elə ki, günün hərərəti şiddətlənib canlıya və cansıza əsər edirdi:

Sayan yağış yağanda,
Sarmaşiq ot bitəndə,
Quzu tələkə tutanda,
Keçi irtmək atanda –

Köçərilər arandan yaylaqlara tərəf hərəkət edirdilər və orada soyuq düşənə kimi, hətta bəzi yerlərdə qar yağanacan, yəni payızdan da bir ay keçəndə qışlaqlarına qayıdırdılar. Bu vaxtlarda aranın da havası sınıb, yumşaq və mütədil olurdu. Onun istisi heyvana və insana çəndən əsər etmirdi. O vaxtlarda dağdan gələn adamların rəngi qırmızıdan da ötüb, bənəfş çalırdı. Qoyunlar o qədər kökəlirdi ki, quyruqlarını çəkib apara bilmirdilər. At və sığır mal dərisinə sığmırdı. Bununla belə, el-oba yenə həsrət ilə yaylaqdan ayrılırdı və hali-dilini bu bayatı ilə bildirirdi:

Dağlar marala qaldı,
Otu sarala qaldı,
Soyuq bulaq, göy yaylaq
Yenə marala qaldı (5, 235).

Özünün “Azərbaycan ədəbiyyatı” adlı kitabında şifahi xalq ədəbiyyatının müxtəlif janrlarına özünəməxsus və haqlı izahlar verən F.Köçərli bu sahədəki biliyinin dərinliyini nümayiş etdirmişdir. O, yazırdı: “...millət həddən ziyadə məsəllər, hikmətamiz sözlər, tapmacalar icad edibdir ki, bunların vasitəsilə öz biliyini, təcrübəsini, hikmətini izhar edir və hər bir ittifaqda münasibi-hal söyləməyini, dünyada dolanmasını, insanlar ilə rəftarını və sair məxluqat ilə əlaqəsini az sözlü, amma dərin mənalı – müfid-müxtəsər kəlam ilə bəyan qılır. Məsələn, atalar təcrübə

ilə yəqin ediblər ki, kişi hər nə iş tutsa, yaxşı ya yaman, axırda onun nəticəsini görəcəkdir. Ona görə deyiblər: “Hər nə doğrarsan aşına, o çıxar qaşığına” və yəinki “hər nə əkərsən, onu biçərsən”. Hər bir işdə səbr lazım olmağını təcrübə edib deyiblər:

Səbr ilə halva bişər, ey qora səndən,
Bəsləsən, atlas olar tut yarpağından...” (2, 49).

Bunun ardınca müəllif minilliklər keçərək gəlib bizə çatmış atalar sözləri və məsəllərdən başqa nümunələr verir və onların ifadə etdiyi mənalara açıqlıq gətirir. Fikrini bu sözlərlə tamamlayır ki, türk dilində neçə min hikmətamiz məsəllər var ki, hamısı təcrübə ilə deyilibdir və onları burda yazmaq ilə qurtarmaz.

F.Köçərli tədqiqatda atalar sözləri ilə yanaşı nağıllara da toxunmuş, onların xarakterik xüsusiyyətlərini verməyə çalışmışdır. O yazırdı ki, nağıl qəhrəmanları haqq və doğru yolda çalışıb, canları bahasına müxtəlif maneələri atlayaraq, divlərlə, əjdahalarla vuruşur, lakin sonda haqq batılə, doğru yalana qalib gəlir və nağılların çoxu şadlıq ilə qurtarır. Heyvanlar haqqındakı nağıllarda isə onların hər biri insana mənsub olan xasiyyəti göstərir. Məsələn, aslan rəşadət və mərdanəliyi; ayı qanmazlığı; qurd axmaqlığı; tülkü hiyləgərliyi; dovşan qorxaqlığı; maral gözəlliyi və s. ifadə edir (2, 49).

Bütün bu nümunələrdən göründüyü kimi, F.Köçərli xalq yaradıcılığı materiallarını yalnız toplayıb nəşr etməklə işini bitmiş hesab etməmiş, hətta müxtəlif folklor janrları üzərində tədqiqat aparmış, tutarlı fikirlər irəli sürmüşdür.

F.Köçərli kitabında Azərbaycanın tanınmış şair və yazıçıları haqqında məlumat verərkən belə orada yeri gəldikcə xalq yaradıcılığı nümunələrindən istifadə etmişdir. Məsələn, Seyid Əzim haqqında söhbət açan müəllif onun oğlu Mircəfərə yazdığı nəsihətdən bəhs edərkən öz fikirlərini folklordan nümunə gətirərək izah edir: “Seyid oğluna xitab etməklə bizim hamımızı mən-

zur qılıbdır. Türk məsəlinin misdaqınca: “Qızım, sənə deyirəm, gəlinim, sən eşit!” (3, 52). Başqa bir yerdə isə Xalxalının yaradıcılıq yolundan bəhs edən müəllifin nümunə kimi verdiyi “Allahdan buyruq, ağızıma quyruq” ifadəsi ilə rastlaşırıq (3, 390).

Görkəmli folklorşünasın aşıq sənəti, onun ayrı-ayrı nümayəndələrindən bəhs edən məqalələri də vardır.

F.Köçərli folklorşünaslıq fəaliyyəti geniş və əhatəlidir. Başqa sözlə, Firidun bəy Köçərli Azərbaycan folklorşünaslığının inkişafında xüsusi xidmətləri olan ziyalılarımızdandır. Onun topladığı, nəşr etdirdiyi, ayrı-ayrı məqalələrdə nümunə kimi, bəzən də elmi cəhətdən izahını verdiyi folklor nümunələri bu işin ardıcıl şəkildə həyata keçirilməsində bir təkan olmuşdur. Firidun bəy Köçərli maarif, elm, təhsil, ədəbiyyat sahəsində gördüyü işlər, həqiqətən, təqdirəlayiqdir və onun çoxsahəli fəaliyyətinin Azərbaycan ədəbiyyatı, mədəniyyəti, dili, təhsilinin inkişafında böyük xidmətləri olmuşdur.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat:

1. Əfəndiyev P. Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı. Bakı, 1981.
2. Firidun bəy Köçərli. Azərbaycan ədəbiyyatı. İki cildə. I cild. Bakı, 2005.
3. Firidun bəy Köçərli. Azərbaycan ədəbiyyatı. İki cildə. II cild. Bakı, 2005.
4. Firidun bəy Köçərli. Balalara hədiyyə. Bakı, 2012.
5. Firidun bəy Köçərli. Seçilmiş əsərləri. Bakı, 1963.
6. <http://az.wikipedia.org/wiki/Firidun>.

Fidan QASIMOVA

Firidun bəy Köçərli folklorşünaslıq görüşləri

XÜLASƏ

Firidun bəy Köçərli Azərbaycan yazılı və şifahi ədəbiyyatının tədqiqi, tənqidi və toplanmasında xüsusi xidmətlər göstərmişdir. Onun iki cildlik “Azərbaycan ədəbiyyatı”, “Balalara hədiyyə” kitabları, müxtəlif vaxtlarda yazdığı elmi məqalələri ədəbiyyatımız üçün dəyərli töhfələrdir.

Köçərli haqlı olaraq qeyd edir ki, öz millətini, xalqını, dilini sevən hər bir insan folklorunu qorumalı, onun itib-batmasına razı olmamalıdır. Gələcək nəsillərə bir miras kimi ötürülən şifahi xalq yaradıcılığı nümunələri balaların düzgün tərbiyəsində, təlimində böyük rol oynayacaqdır.

Folklorun toplanması və nəşri ilə uzun müddət məşğul olmuş alim özünün folklorla aid fikir və elmi mülahizələri ilə də diqqəti cəlb etmişdir.

Açar sözlər: Firidun bəy Köçərli, yazılı ədəbiyyat, folklor, toplama, nəşr.

Фидан КАСУМОВА

Фольклористические воззрения Фиридун бека Кочарли РЕЗЮМЕ

Фиридун бек Кочарли оказал особую заслугу в исследовании, критике и собирании азербайджанской письменной и устной литературы. Изданные в разные времена Ф.Кочарли двухтомник «Азербайджанская литература», «Подарок детям» и научные статьи являются очень важными источниками азербайджанской литературы.

Кочарли считает, что человек, который любит свой народ, свою нацию, свой язык, должен хранить свой фольклор и не должен позволять его потере. Образцы устного народного творчества переданные как наследие будущему поколению обладает большой ролью в правильном воспитании и обучении детей.

Ученый, который долго занимался собранием и изданием фольклора, привлек, также внимание своими научными мыслями и соображениями по фольклору.

Ключевые слова: Фиридун бек Кочарли, письменная литература, фольклор, собрание, издание.

Fidan GASIMOVA

Firidun bey Kocharli's folklore-studies opinion

SUMMARY

Firidun bey Kocharli had special services in the investigation, criticism and collecting of written and oral literature of Azerbaijan. His books "Azerbaijan literature" in two volumes, "Balalara hediye" ("Present to children") and the scientific articles written in different times are very important for our literature.

Kocharli notes justly that everyone who loves own national language, nation, language must save his folklore and must not agree with its loss. Folklore examples passed to future generations as the inheritance will be important in upbringing of the young generation.

The scientist being busy with the collecting and publishing folklore for a long time has involved the attention with his thoughts and scientific opinions about folklore.

Key words: Firidun bey Kocharli, written literature, folklore, collecting, publishing.